

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/38216

GK.103

Sayı : 56020453/2014-610.01-146/2246/4175
Konu : Yazılı soru önergesi

25.08./2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 06/02/2014 tarihli ve 43452547-120.00-163439 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/38216 Esas Nolu soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-146/2245/4174

Konu : Yazılı soru önergesi

25. /08. /2014

Sayın Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/38216 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, felsefî inanç, millî veya sosyal köken, siyasî veya diğer fikir yahut düşünceler ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın, tüm ceza infaz kurumlarımızdaki hükümlüler bakımından uygulanmaktadır.

II- Avrupa Birliğine katılım sürecinde, Ülkemizde “işkenceye karşı sıfır tolerans” politikasını hayata geçirerek işkencenin önlenmesi ve bu yöndeki iddiaların ortadan kaldırılması, kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu yöndeki tüm denetim ve yargı mekanizmaları oluşturulmuştur.

Bu çerçevede;

1- Yargı denetimi kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

2- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezinin yargı çevresinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler.

Yine, sivil toplum denetimi kapsamında, 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu hükümleri gereğince, Türkiye İnsan Hakları Kurumu İşkence ve Kötü Muameleyle Mücadele Birimi, ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz düzenli ziyaretler

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

gerçekleştirebilmekte, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletebilmekte, Kurulca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamakta ve ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları inceleyerek değerlendirebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu veya araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

III- 19/08/2011 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık bakanlıkları arasında düzenlenen Protokol hükümleri gereğince, hükümlü ve tutukluların hastaneye sevklerinin ve muayenelerinin ne şekilde gerçekleştirileceği, sevk ve nakillerden sorumlu olan jandarma birimleri tarafından belirlenmekte olup, bu çerçevede hükümlü ve tutukluların firar etmemesi amacıyla gerekli güvenlik tedbiri alınmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek amacıyla kelepçe takılması, sevk edilenin koluna girilmesi, yeter sayıda personel ile etrafında çember oluşturulması gibi sağlığa zarar vermeyecek şekilde gerekli bütün önlemler jandarma görevlileri tarafından alınmaktadır. Hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşlarına sevk işlemleri ile muayene ve tedavileri sürecindeki gerekli güvenlik önlemlerinin alınması ve hasta mahremiyetinin sağlanması konularında, Bakanlığımızın uygulamaya yönelik bir görev ve takdir yetkisi bulunmamakla birlikte, sevk ve güvenlikle ilgili görevliler tarafından yukarıda değinilen Protokol hükümleri doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

IV- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

1- Soru önergesinde adı geçen ceza infaz kurumunda, 01/01/2014 tarihinde akşam sayımı esnasında görevli memurların tüm uyarılarına rağmen mahkûmların "çıkın gidin, koğuşumuzu terk edin, biz sayım vermiyoruz, bahçe kapısını da kapattırıyoruz" diyerek infaz koruma memurlarının üzerine yürüdükleri, görevli memurlara karşı gelerek memurları darp ettikleri ve sayım vermedikleri ,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

2- Bu olaylar üzerine, başka bir koğuşta bulunan tutukluların üst koridorda bulunan kamerayı kırdıkları, tenis masasını, ayakkabılıkları, odalarda sabit halde bulunan metal elbise dolaplarını sökerek üst kat koridorda barikat oluşturdıkları, ayrıca yatak ve nevresimleri barikat hâline getirerek merdiven boşluğundan üst kata çıkışı engelledikleri, ellerinde çakmaklarla "gelmeyin gelerseniz burayı ve kendimizi yakarız" diyerek yaralayıcı türden eşyaları alt katta bulunan memurlara fırlattıkları, odada bulunan eşyalara zarar verdikleri ve isyan çıkarmaya çalıştıkları,

3- Kurumda hiçbir surette biber gazı bulunmadığı ve dolayısıyla yaşanan olaya müdahale sırasında biber gazı veya tazyikli su kullanılmadığı, yangın çıkarılmasının önüne geçmek için yangın tüpü ve yangın hortumu kullanılarak müdahale edildiği, olası yangına müdahale için hazır bulundurulan yangın tüpünün üzerine üst kattan atılan metal elbise dolabının düşmesi sonucu yangın tüpünün patladığı ve içindeki sarı renkteki maddenin etrafa yayıldığı,

4- Meydana gelen olayla ilgili olarak, Sincan Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan adli soruşturma ile kurum idaresince başlatılan idari soruşturmanın hâlen devam ettiği,

Bildirilmiştir.

V- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Son on yılda çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak 19 başvuru bulunduğu; 14 başvuruya ilgili yürütülen idari soruşturma sonunda, 52 personel hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına kararı, adli soruşturma sonunda 36 personel hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına kararı, 16 personel hakkında yapılan yargılama sonucunda beraat kararı verildiği; 5 başvuru hakkındaki adli ve idari soruşturmaların devam ettiği,

B) Çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumlarında cinsel taciz iddiasıyla ilgili olarak 5 başvuru yapıldığı, bu başvurularla ilgili olarak yapılan soruşturma sonucunda, adli yönden 16 personel hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına kararı, idari yönden 15 personel hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına kararı, 1 personel hakkında ise disiplin cezası kararı verildiği,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAG
Bakan